

(ร่าง) พ.ร.บ.
ความหลากหลาย
ทางชีวภาพ
พ.ศ.

การจัดทำ

(ร่าง) พ.ร.บ. ความหลากหลายทางชีวภาพ พ.ศ.

ใช้เป็นกลไก

ในการบริหารจัดการ
ความหลากหลายทางชีวภาพ
การอนุรักษ์ การใช้ประโยชน์
และการแบ่งปันผลประโยชน์
จากทรัพยากรชีวภาพและ
ความปลอดภัยทางชีวภาพ

⁶⁶ แผนปฏิรูปประเทศ
ด้านทรัพยากรธรรมชาติ
และสิ่งแวดล้อม
กำหนดให้มีกฎหมาย
ด้านความหลากหลาย
ทางชีวภาพ ⁹⁹

มุ่งหมาย

ยกระดับ เสริม เต็มเต็มช่องว่าง
การบริหารจัดการ
ความหลากหลายทางชีวภาพ
ให้เป็นกฎหมายกลาง
เป็นเสมือน “ร่มใหญ่”

สอดคล้อง

กับกฎหมายระหว่างประเทศ
ด้านความหลากหลายทางชีวภาพ
อนุสัญญาว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพ
พิธีสารนาโงยาว่าด้วยการเข้าถึง
ทรัพยากรพันธุกรรม
และการแบ่งปันผลประโยชน์ที่เกิดขึ้น
จากการใช้ประโยชน์ทรัพยากรพันธุกรรม
อย่างยุติธรรมและเท่าเทียม
พิธีสารคาร์ตาเฮนาว่าด้วยความปลอดภัยทางชีวภาพ
และสอดคล้องกับกฎหมายที่เกี่ยวข้อง
กับความหลากหลายทางชีวภาพของประเทศไทย

ทำไมต้องมี (ร่าง) พระราชบัญญัติ ???

ความหลากหลายทางชีวภาพ พ.ศ.

หากมี

ประโยชน์ที่ประชาชนจะได้รับ

1

มีกฎหมายกลางที่ครอบคลุมการส่งเสริมและสนับสนุนการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน ยุกระดับเสริมหรือปิดช่องว่างของการบังคับใช้กฎหมายเฉพาะที่มีอยู่ในปัจจุบัน

2

เกิดกลไกการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน กลไกการแบ่งปันผลประโยชน์จากการใช้ทรัพยากรชีวภาพอย่างยุติธรรมและเท่าเทียมตลอดจนกลไกการควบคุมผลกระทบต่อความหลากหลายทางชีวภาพ

3

เกิดความร่วมมือกันในการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน

4

ชุมชนได้รับการเสริมสร้างสมรรถนะและแรงจูงใจร่วมทั้งมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพในพื้นที่ของตนอย่างยั่งยืน

5

ปกป้องสิทธิของชุมชน โดยชุมชนหรือเจ้าของทรัพยากร สามารถเจรจากับเอกชนหรือผู้ที่ประสงค์จะขอเข้าถึงทรัพยากรในชุมชนและทำข้อตกลงแบ่งปันผลประโยชน์จากทรัพยากรชีวภาพได้อย่างเป็นธรรมและเหมาะสม

6

ชุมชนท้องถิ่นจะได้รับจัดสรรผลประโยชน์จากการใช้ทรัพยากรชีวภาพในท้องถิ่นตนอย่างเท่าเทียมและเป็นธรรม

7

มีกลไกในการกำกับดูแลเพื่อให้ประชาชนได้รับความคุ้มครอง ความปลอดภัยจากการใช้ประโยชน์สิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม

8

รองรับการดำเนินงานตามอนุสัญญาว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพและข้อตกลงระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้อง

หากไม่มี

ประชาชนและประเทศจะเสียประโยชน์อย่างไร ???

1

ขาดการบริหารจัดการความหลากหลายทางชีวภาพในภาพรวมของประเทศ

อย่างมีประสิทธิภาพ

เนื่องจากอยู่ภายใต้ความรับผิดชอบของหลายหน่วยงานที่กำกับดูแลทรัพยากรแต่ละประเภท และมีช่องว่างในการทำกับดูแล

2

อาจมีการลักลอบนำเข้า ส่งออก

การนำทรัพยากรมาใช้

โดยไม่ได้รับอนุญาตจากเจ้าของหรือผู้ดูแลทรัพยากรนั้น ๆ

3

ประชาชนหรือชุมชนที่เป็นเจ้าของทรัพยากร

อาจเสียประโยชน์ หรืออาจไม่ได้รับ

การแบ่งปันผลประโยชน์จากการนำทรัพยากรชีวภาพไปใช้ประโยชน์หรือพัฒนาต่อยอดทางการค้า

กลุ่มงานความมั่นคงทางชีวภาพ กองจัดการความหลากหลายทางชีวภาพ
สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

118/1 อาคารกปภ 2 ถนนพระรามที่ 6 แขวงพญาไท เขตพญาไท กรุงเทพฯ 10400
โทรศัพท์ / โทรสาร 022656562 Email: biosafety.bmd@onep.go.th

องค์ประกอบของ (ร่าง) พระราชบัญญัติความหลากหลาย ทางชีวภาพ พ.ศ.

หลักการ

การพัฒนาที่ยั่งยืน การใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน
การมีส่วนร่วมของประชาชนและชุมชนท้องถิ่น
การระมัดระวังล่วงหน้า
ผู้ก่อมลพิษเป็นผู้จ่าย (การรับผิดชอบ)

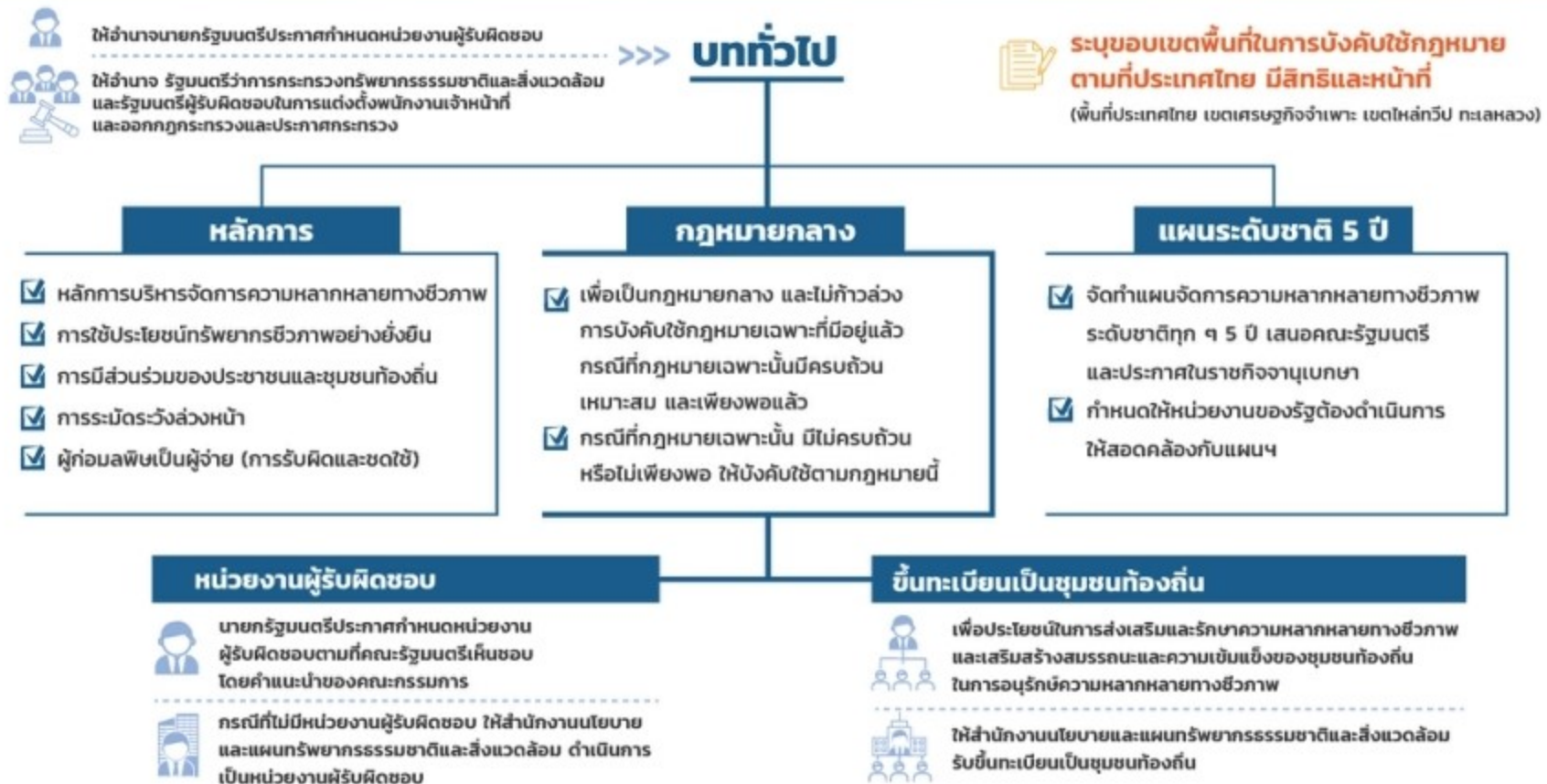

โครงสร้าง : 8 หมวด 72 มาตรา

หลักการ นิยาม

หมวด 1 บททั่วไป

หมวด 2 คณะกรรมการความหลากหลายทางชีวภาพแห่งชาติ

การเสริมสร้าง สมรรถนะและแรงจูงใจ

ในการบริหารจัดการความหลากหลายทางชีวภาพ

วัตถุประสงค์

เพื่อส่งเสริม สนับสนุน
สร้างแรงจูงใจ ให้ภาคเอกชนและ
ภาคประชาสังคม**เข้ามามีส่วนร่วม**
ในการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์
ความหลากหลายทางชีวภาพ
อย่างยั่งยืน

เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะและ**สนับสนุนบทบาทของชุมชนท้องถิ่น
และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น** ในการจัดการความหลากหลาย
ทางชีวภาพในพื้นที่ โดยให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่มีพื้นที่รับผิดชอบ
จัดทำบัญชีทรัพยากรชีวภาพส่งมายัง สผ. เพื่อใช้ประกอบการจัดทำ
ข้อมูลบัญชีทรัพยากรชีวภาพของประเทศ และแผนจัดการความหลากหลาย
ทางชีวภาพของประเทศ

ประชาชนหรือชุมชน

มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์
ความหลากหลายทางชีวภาพได้อย่างไร ??

หาก ประชาชน หรือ ชุมชน มีการรวมกลุ่มขึ้นทะเบียนเป็นชุมชนท้องถิ่นตามกฎหมายนี้
จะได้รับการเสริมสร้างสมรรถนะและแรงจูงใจ

การมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่น ในการอนุรักษ์ และใช้ประโยชน์

ความหลากหลายทางชีวภาพ

1

ชุมชนท้องถิ่น ภายใต้กฎหมายนี้ คือใคร?? “ชุมชนท้องถิ่น”

หมายความว่า กลุ่มประชาชนที่รวมตัวกัน
โดยมีผลประโยชน์และวัตถุประสงค์ร่วมกัน
เพื่ออนุรักษ์หรือใช้ประโยชน์จากทรัพยากรชีวภาพ
ในท้องถิ่นของตนอย่างยั่งยืน และได้ขึ้นทะเบียน
ตามพระราชบัญญัตินี้

2

การขึ้นทะเบียนชุมชนท้องถิ่น จะต้องดำเนินการอย่างไร ??

สามารถขึ้นทะเบียนเป็น “ชุมชนท้องถิ่น” ตามกฎหมายนี้
กับสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

3

“ชุมชนท้องถิ่น” ภายใต้กฎหมายนี้จะมีส่วนร่วมในกระบวนการ เข้าถึงและใช้ประโยชน์ทรัพยากรชีวภาพ อย่างไร??

- + มีส่วนร่วมให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อการอนุญาตเข้าถึงและใช้ประโยชน์ทรัพยากรชีวภาพ
- + มีสิทธิได้รับประโยชน์จากการแบ่งปันผลประโยชน์ ในฐานะผู้ดูแลทรัพยากรชีวภาพ
รวมทั้งได้รับการคุ้มครองภูมิปัญญาที่เกี่ยวข้องด้วย

4

ประชาชนหรือชุมชนที่ได้ขึ้นทะเบียนเป็น “ชุมชนท้องถิ่น” ภายใต้กฎหมายนี้จะได้รับประโยชน์อย่างไร ??

ได้รับการส่งเสริมสนับสนุนหรือเสริมสร้างสมรรถนะและแรงจูงใจ
ในการบริหารจัดการความหลากหลายทางชีวภาพ ภายใต้กฎหมายนี้

กลุ่มงานความมั่นคงทางชีวภาพ กองจัดการความหลากหลายทางชีวภาพ
สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

118/1 อาคารกบิ 2 ถนนพระรามที่ 6 แขวงพญาไท เขตพญาไท กรุงเทพฯ 10400
โทรศัพท์ / โทรสาร 022656562 Email: biosafety.bmd@onep.go.th

หมวด 4

การอนุรักษ์

ความหลากหลายทางชีวภาพ

วัตถุประสงค์

» เพื่อการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพทั้งระบบนิเวศ ถิ่นที่อยู่อาศัยของทรัพยากรชีวภาพและชนิดพันธุ์ต่าง ๆ โดยดำเนินการดังนี้

» ประกาศกำหนดเขตคุ้มครองความหลากหลายทางชีวภาพ ควบคู่ไปกับมาตรการเพื่อการคุ้มครอง ป้องกัน แก้ไขและฟื้นฟู ทั้งในพื้นที่ของรัฐและพื้นที่ของเอกชนโดยสมัครใจ

» ประกาศกำหนดทรัพยากรชีวภาพคุ้มครอง ทั้งที่เป็นชนิดพันธุ์ที่หายาก ชนิดพันธุ์เฉพาะถิ่นหรือชนิดพันธุ์ที่ถูกคุกคามและใกล้จะสูญพันธุ์ และยังไม่มีการคุ้มครองตามกฎหมายอื่น ควบคู่ไปกับมาตรการเฉพาะ เพื่อคุ้มครองชนิดพันธุ์นั้น ๆ ทั้งนี้ หากสามารถอนุรักษ์และฟื้นฟูประชากรให้สมดุลได้แล้วสามารถประกาศยกเลิกได้

การประกาศ เขตคุ้มครอง ความหลากหลาย ทางชีวภาพ และ การประกาศกำหนด ทรัพยากรชีวภาพ คุ้มครอง

จะเข้าช้อนกับกฎหมาย
ที่มีอยู่แล้วหรือไม่ ??

เป็นการเสริมหรือเติมเต็มช่องว่างของกฎหมายเฉพาะที่มีอยู่ในปัจจุบัน โดยจะแตกต่างกันที่วัตถุประสงค์ และการกำหนดมาตรการเพื่อการอนุรักษ์ ทั้งการอนุรักษ์เชิงพื้นที่ ระบบนิเวศ และเชิงชนิดพันธุ์ นอกจากนี้แล้วยังเปิดโอกาสให้เอกชนสามารถนำพื้นที่กรรมสิทธิ์มาขึ้นทะเบียนเป็นเขตคุ้มครองความหลากหลายทางชีวภาพได้

ประโยชน์ ที่ภาคเอกชน จะได้รับ ??

ภาพลักษณ์ขององค์กร
ในการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์
ความหลากหลายทางชีวภาพ
ของพื้นที่ และสามารถเป็น
พื้นที่ต้นแบบที่จะขยายผล
ไปสู่พื้นที่อื่นๆ ต่อไป

1

การประกาศพื้นที่เป็นเขตคุ้มครองความหลากหลายทางชีวภาพ มีเงื่อนไข ดังนี้

เป็นพื้นที่ที่มีระบบนิเวศหรือความหลากหลายทางชีวภาพที่เหมาะสม

กรณีเป็นพื้นที่ที่อยู่ในความรับผิดชอบของหน่วยงานของรัฐ

จะต้องได้รับความเห็นชอบจากหน่วยงานนั้นก่อน และจะต้องมีการรับฟังความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้เสีย ชุมชนท้องถิ่น และประชาชนในพื้นที่เพื่อประกอบการพิจารณา พร้อมทั้งจะต้องมีมาตรการอนุรักษ์คุ้มครอง พื้นที่ดังกล่าวด้วย

จะต้องมีการรับฟังความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้เสีย เพื่อนำมาประกอบการพิจารณาด้วย

กรณีเป็นที่ดินที่มีกรรมสิทธิ์ ที่เจ้าของประสงค์จะให้ประกาศเขตคุ้มครองฯ

จะต้องขอขึ้นทะเบียนและจัดทำมาตรการอนุรักษ์พื้นที่ดังกล่าวด้วย

2

การประกาศกำหนดทรัพยากรชีวภาพคุ้มครองมีเงื่อนไข ดังนี้

จะต้องเป็นทรัพยากรชีวภาพที่เป็นชนิดพันธุ์ที่หายาก ชนิดพันธุ์เฉพาะถิ่น หรือชนิดพันธุ์ที่ถูกคุกคามและใกล้จะสูญพันธุ์ หรือชนิดพันธุ์ที่ยังไม่มีการคุ้มครองตามกฎหมายอื่น

จะต้องกำหนดมาตรการคุ้มครองและป้องกันผลกระทบต่อทรัพยากรชีวภาพคุ้มครองนั้น ทั้งนี้สามารถเพิกถอนได้ เมื่อชนิดพันธุ์นั้นไม่เข้าเงื่อนไขที่จะต้องได้รับการคุ้มครองแล้ว

จะต้องมีการรับฟังความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้เสีย เพื่อนำมาประกอบการพิจารณาด้วย

3

การจัดทำบัญชีทรัพยากรชีวภาพในระดับท้องถิ่น จะต้องดำเนินการอย่างไร ??

กำหนดให้เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ โดยคำแนะนำของหน่วยงานผู้รับผิดชอบ จัดทำบัญชีทรัพยากรชีวภาพในพื้นที่ของตนและปรับปรุงบัญชีดังกล่าวทุก 2 ปี เพื่อให้สำนักงานนโยบายฯ รวบรวมและใช้ประกอบการจัดทำข้อมูลบัญชีทรัพยากรชีวภาพ และแผนจัดการความหลากหลายทางชีวภาพของประเทศ

ดำเนินการโดยการมีส่วนร่วมของประชาชน ชุมชน และ อบท. โดยการสนับสนุนองค์ความรู้จากหน่วยงานผู้รับผิดชอบหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งอาศัยความร่วมมือกับสถาบันการศึกษาในพื้นที่ในการจัดทำบัญชีทรัพยากรชีวภาพของชุมชน

รายละเอียดการจัดทำบัญชีทรัพยากรชีวภาพในระดับท้องถิ่น จะเป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในประกาศกระทรวงฯ

กลุ่มงานความมั่นคงทางชีวภาพ กองจัดการความหลากหลายทางชีวภาพ
สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

118/1 อาคารกปท 2 ถนนพระรามที่ 6 แขวงพญาไท เขตพญาไท กรุงเทพฯ 10400
โทรศัพท์ / โทรสาร 022656562 Email: biosafety.bmd@onep.go.th

หมวด 5

การเข้าถึง การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรชีวภาพ และการแบ่งปันผลประโยชน์

หลักการ การยินยอมโดยการแจ้งล่วงหน้า (Prior Informed Consent : PIC)
การทำข้อตกลงร่วมกัน (Mutually Agreed Terms: MAT)
และการแบ่งปันผลประโยชน์อย่างยุติธรรมและเท่าเทียม (Fair and equitable sharing of benefits)

ทรัพยากรชีวภาพ คือ??

ทรัพยากรพันธุกรรม สิ่งมีชีวิต
รวมถึงภูมิปัญญาท้องถิ่น

การเข้าถึง คือ

สำรวจ ศึกษา เก็บ รวบรวม

ขออนุญาตเข้าถึงกับใคร?

หน่วยงานผู้รับผิดชอบดูแลทรัพยากรชีวภาพ

สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (สผ.)

(กรณีทรัพยากรชีวภาพนั้นไม่มีหน่วยงานรับผิดชอบ)

ขั้นตอนการขออนุญาตเข้าถึง

ยื่นคำขออนุญาตต่อหน่วยงานผู้รับผิดชอบ

แจ้งวัตถุประสงค์การใช้ประโยชน์ (ถ้ามี)

หน่วยงานผู้รับผิดชอบ/สผ.

พิจารณาให้อนุญาต

ห้ามโอนสิทธิ์ใบอนุญาต

ยกเว้น การเข้าถึงที่ไม่เข้าข่ายต้องขออนุญาต

- ✓ เข้าถึงและใช้ประโยชน์โดยชุมชนท้องถิ่นตามจารีตประเพณี
- ✓ เข้าถึงและใช้ประโยชน์เพื่อการยังชีพในครัวเรือน
- ✓ การใช้ทรัพยากรพันธุกรรมมนุษย์

1

2

3

4

5

การใช้ประโยชน์ คือ

การนำผลการเข้าถึงทรัพยากรชีวภาพ
ไปใช้ประโยชน์ โดยการวิจัยและพัฒนา
ทางพันธุกรรมหรือทางชีวเคมี
หรือใช้เทคโนโลยีชีวภาพ

6

ขั้นตอนการขออนุญาตใช้ประโยชน์

ไม่ใช้ประโยชน์
เพื่อการค้า

ใช้ประโยชน์
เพื่อการค้า

แจ้งการใช้ประโยชน์

ขออนุญาต
(ตามกฎหมายกระทรวง)
+
ทำข้อตกลง
การแบ่งปันผลประโยชน์

หน่วยงานรับผิดชอบ/สผ.
พิจารณาให้อนุญาต

7

ประโยชน์ที่จะได้รับ จากการปฏิบัติตามแนวทาง การเข้าถึงทรัพยากรชีวภาพ และภูมิปัญญาท้องถิ่น คือ

- ✓ มีแนวทางที่ชัดเจนในการอนุญาตให้เข้าถึงทรัพยากรชีวภาพ
- ✓ เกิดการแบ่งปันผลประโยชน์อย่างยุติธรรมและเท่าเทียม
ทั้งที่เป็นเงิน และไม่ใช่งเงิน (เช่น การถ่ายทอดความรู้
และเทคโนโลยี กลับคืนสู่ชุมชน เพื่ออนุรักษ์ทรัพยากร
ให้ยั่งยืนและสร้างเศรษฐกิจที่ดี)
- ✓ เกิดการต่อยอดองค์ความรู้จากการใช้ประโยชน์ทรัพยากร
ชีวภาพ (เช่น สกัดสารจากเปลือกไม้สำหรับใช้ทางการแพทย์)
- ✓ ผู้มีส่วนได้เสียตระหนักในคุณค่าของทรัพยากรชีวภาพ
และภูมิปัญญาท้องถิ่น และเกิดจิตสำนึกในการอนุรักษ์
และใช้ประโยชน์ทรัพยากรชีวภาพให้มีความยั่งยืน

การเข้าถึง การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรชีวภาพ และการแบ่งปันผลประโยชน์

1

ผลประโยชน์แบ่งปันให้ใครบ้าง ??
อย่างน้อยต้องแบ่งให้

- ✔ หน่วยงานผู้รับผิดชอบ
- ✔ ชุมชนท้องถิ่นที่เป็นผู้ดูแลทรัพยากรชีวภาพ
- ✔ สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ผลประโยชน์ใช้ทำอะไรบ้าง ??

ผลประโยชน์มีทั้งเงินและไม่ใช้เงิน นำไปใช้เพื่อ

- \$ อนุรักษ์คุ้มครอง ดูแล บำรุง รักษา พันธุ์ ความหลากหลายทางชีวภาพ
- \$ ช่วยเหลือชุมชนท้องถิ่นด้านการอนุรักษ์
- \$ ดูแลกิจกรรมการบริหารจัดการความหลากหลายทางชีวภาพ
- \$ อื่นๆ ตามประกาศกำหนด

2

3

ชุมชนท้องถิ่นที่ดูแลทรัพยากร
เกี่ยวข้องอย่างไร ??

ให้ข้อเสนอแนะ
ต่อหน่วยงานผู้รับผิดชอบ

ประกอบการให้อนุญาตเข้าถึงและใช้ประโยชน์

ชุมชนต้องเตรียมพร้อมอย่างไร

4

- 🕒 จัดทำบัญชีทรัพยากรชีวภาพของชุมชน
- 🕒 จัดทำกฎระเบียบ หรือข้อบังคับของชุมชน หรือเงื่อนไขต่างๆ เกี่ยวกับการเข้าถึงทรัพยากรชีวภาพ และภูมิปัญญาท้องถิ่น
- 🕒 รวมกลุ่มกันขึ้นทะเบียนเป็นชุมชนท้องถิ่นตามกฎหมายนี้

หมายเหตุ : "ชุมชนท้องถิ่น" หมายถึง ชุมชนที่ขึ้นทะเบียนเป็นชุมชนท้องถิ่นตามกฎหมายนี้

กลุ่มงานความมั่นคงทางชีวภาพ กองจัดการความหลากหลายทางชีวภาพ
สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

118/1 อาคารกบปที่ 2 ถนนพระรามที่ 6 แขวงพญาไท เขตพญาไท กรุงเทพฯ 10400
โทรศัพท์ / โทรสาร 022656562 Email: biosafety.bmd@onep.go.th

การควบคุมผลกระทบ

ต่อความหลากหลายทางชีวภาพ

“การควบคุมสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม”

หลักการ

กำหนดกลไกการกำกับดูแลกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม ทั้งที่พัฒนาขึ้นในประเทศ และนำเข้าจากต่างประเทศในทุกกระบวนการ ให้มีความปลอดภัยทางชีวภาพและไม่ส่งผลกระทบต่อความหลากหลายทางชีวภาพ โดยสอดคล้องกับแนวทางระมัดระวังล่วงหน้า และพิธีสารคาร์ตาเฮนาว่าด้วยความปลอดภัยทางชีวภาพ

ร่าง พ.ร.บ.ฯ
ไม่ใช้บังคับ
กับ LMOs
ที่เป็นยา
สำหรับมนุษย์
หรือ สัตว์
ตามที่มีกฎหมาย
ควบคุมอยู่แล้ว

ห้ามปลดปล่อย
LMOs
สู่สิ่งแวดล้อม
จนกว่าจะได้
ดำเนินการ
ตามหมวดนี้
และเป็น LMOs
ที่อยู่ในบัญชี
ปลดปล่อย
สู่สิ่งแวดล้อมแล้ว

ให้มีประกาศ
แต่งตั้ง
หน่วยงาน
ผู้รับผิดชอบ
ตาม
ความเชี่ยวชาญ
เฉพาะด้าน
ที่เกี่ยวข้องกับ
LMOs

กำกับดูแล
ที่ครอบคลุม
: การนำเข้า ส่งออก
นำเข้า การดูแล
ขนส่ง
การบรรจุหีบห่อ
การจำแนกระบุ
การใช้ในสภาพควบคุม
การใช้ในภาคสนาม
การประเมิน
ความปลอดภัย
ทางชีวภาพ
และการปลดปล่อย
สู่สิ่งแวดล้อม

กลไกการกำกับดูแล LMOs

LMOs ที่ไม่อยู่ในบัญชีปลดปล่อยสู่สิ่งแวดล้อม

ต้องแจ้ง
การครอบครอง
LMOs ที่พัฒนาขึ้น
ภายในประเทศ

ต้องขออนุญาตใช้ LMOs
ทั้งที่พัฒนาขึ้น
ภายใน/นอกประเทศ เมื่อต้องการ

- นำเข้า ส่งออก นำผ่าน
- ใช้ในสภาพควบคุม / ใช้ในภาคสนาม

พร้อมทดสอบความปลอดภัยทางชีวภาพ
และจัดทำรายงานประเมินความปลอดภัย
ทางชีวภาพ

หากพบว่า
การใช้ก่อให้เกิด
ความเสียหาย
ผู้ใช้ต้องหยุดการใช้
บางส่วนหรือทั้งหมด

หากมีข้อมูล / หลักฐาน
ทางวิทยาศาสตร์ชี้แจงว่า
ก่อให้เกิดอันตราย
หรือความเสียหาย
ผู้ใช้ ต้องยกเลิกการใช้
และทำลาย / ทำจัด

LMOs ที่ขึ้นบัญชีปลดปล่อยสู่สิ่งแวดล้อม

ผู้ขอขึ้นบัญชี :
ต้องยื่นคำขอขึ้นบัญชี
พร้อมเสนอรายงาน
การประเมินความปลอดภัย
ทางชีวภาพของ LMOs
ต่อหน่วยงานผู้รับผิดชอบ

ผู้ที่จะใช้ LMOs
ที่ขึ้นบัญชีแล้ว
ในกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับ LMOs
ต้องแจ้งต่อหน่วยงาน
ผู้รับผิดชอบ

หากมีข้อมูล/ หลักฐานทางวิทยาศาสตร์
ว่า LMOs ไม่ปลอดภัย

- หน่วยงานผู้รับผิดชอบจะต้อง
ประกาศยกเลิกจากบัญชีฯ
- ผู้ครอบครองต้องทำลาย/ ทำจัด

เจ้าของ/ผู้ครอบครอง LMOs
มีหน้าที่ควบคุมและดูแล

กิจกรรมเกี่ยวกับ LMOs ให้มีความปลอดภัย
ต่อความหลากหลายทางชีวภาพและสุขภาพของมนุษย์

กิจกรรมเกี่ยวกับ LMOs

ได้แก่ ผลิต ใช้ในกระบวนการผลิต ครอบครอง นำเข้า ส่งออก นำผ่าน
ใช้ในสภาพควบคุม / ภาคสนาม ปลดปล่อยสู่สิ่งแวดล้อม เคลื่อนย้าย
ขนส่ง เก็บรักษา บรรจุ ปิดฉลาก จัดทำเอกสารกำกับ และทำลายหรือกำจัด

กำหนดบทเฉพาะกาล สำหรับกรณีที่มีการใช้ LMOs ภายในประเทศ หรือนำเข้า LMOs ก่อนที่ร่าง พ.ร.บ.ฯ มีผลบังคับใช้ให้ถือว่า LMOs นั้นได้รับการรับรองความปลอดภัยเพื่อใช้เป็นอาหารหรืออาหารสัตว์ จนกว่าจะมีการประกาศยกเลิก

กลไก การกำกับดูแล LMOs

1

ขออนุญาต

กรณีนำเข้า LMOs จากต่างประเทศ

แจ้งการครอบครอง

กรณี LMOs ในประเทศ

ต้องขออนุญาต
นำเข้า ส่งออก นำผ่าน

ทดสอบ
ความปลอดภัย
ทางชีวภาพ

จัดทำรายงาน
การประเมินฯ

2

ขออนุญาต ใช้ในสภาพควบคุม

กรณีใช้ในสภาพควบคุม/ใช้ในภาคสนาม

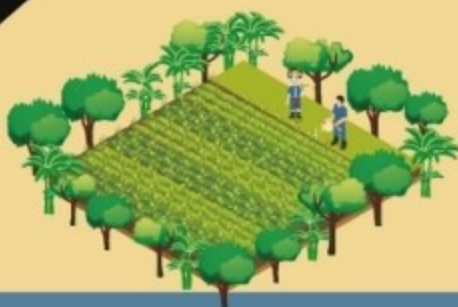
หากพบว่าอาจก่อให้เกิดความเสียหาย
หน่วยงานผู้รับผิดชอบ **สั่งให้หยุด**
การใช้อย่างบางส่วนหรือทั้งหมด

หากมีข้อมูล/หลักฐานทางวิทยาศาสตร์
ชี้แจงว่าก่อให้เกิดอันตราย หรือความ
เสียหาย หน่วยงานผู้รับผิดชอบ **สั่งให้**
ยกเลิกการใช้ และ ทำลาย/ ทำจัด

3

ขออนุญาต ใช้ในภาคสนาม

สภาพควบคุม = ควบคุมไม่ให้ LMOs
ติดต่อ / สัมผัส สิ่งมีชีวิต
หรือสิ่งแวดล้อมภายนอก

ภาคสนาม = จำกัดติดต่อ LMOs
ติดต่อ / สัมผัส สิ่งมีชีวิต
หรือสิ่งแวดล้อมภายนอก

4

ขอขึ้นบัญชี ปลดปล่อยฯ

ต้องเสนอรายงาน
การประเมิน
ความปลอดภัยฯ ด้วย

หากมีข้อมูล/หลักฐานทางวิทยาศาสตร์ชี้แจง
ว่าก่อให้เกิดอันตราย หรือความเสียหาย
หน่วยงานผู้รับผิดชอบ ประกาศยกเลิกจากบัญชี

ปลดปล่อย LMOs สู่สิ่งแวดล้อม

กลุ่มงานความมั่นคงทางชีวภาพ กองจัดการความหลากหลายทางชีวภาพ
สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

118/1 อาคารกบ 2 ถนนพระรามที่ 6 แขวงพญาไท เขตพญาไท กรุงเทพฯ 10400
โทรศัพท์ / โทรสาร 022656562 Email: biosafety.bmd@onep.go.th

หมวด 6

การควบคุมผลกระทบ ต่อความหลากหลายทางชีวภาพ จากชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่รุกราน

เจตนารมณ์ เพื่อป้องกัน ควบคุม กำจัด ฝักระวัง และติดตามชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่รุกราน รวมถึงชนิดพันธุ์ต่างถิ่น
ที่มีประโยชน์ทางเศรษฐกิจที่อาจเป็นภัยคุกคาม หรือเป็นพาหะนำโรค ส่งผลกระทบต่อสิ่งมีชีวิต ระบบนิเวศ เศรษฐกิจ และสังคม

ผู้ใดฝ่าฝืน หรือ ไม่ปฏิบัติตามข้อบังคับ
ภายใต้หมวดการควบคุมผลกระทบต่อ
ความหลากหลายทางชีวภาพ มีโทษ !!!

โทษทางแพ่ง
(ชำระค่าสินไหมทดแทน)

โทษทางปกครอง
(ชำระค่าปรับ)

โทษทางอาญา
(จำคุก + ปรับ)

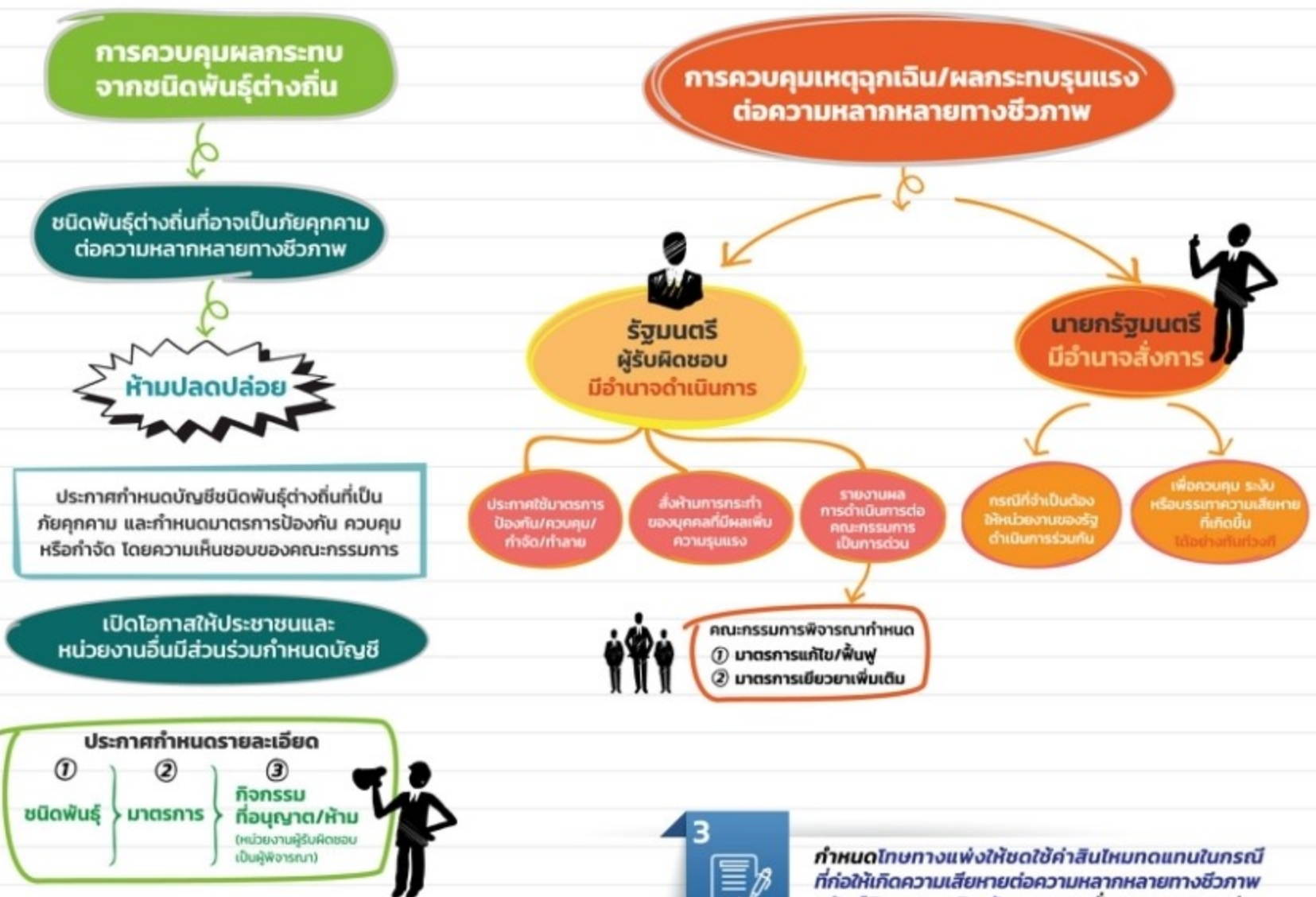
หลักการ

กำหนดให้มีการจัดทำบัญชีชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่รุกราน
ควบคู่ไปกับมาตรการป้องกัน ควบคุม หรือกำจัด
ชนิดพันธุ์ต่างถิ่นนั้น ซึ่งรวมถึงชนิดพันธุ์ต่างถิ่น
ที่มีประโยชน์ทางเศรษฐกิจด้วย เพื่อควบคุม
ผลกระทบจากชนิดพันธุ์ต่างถิ่น

กรณีเกิดเหตุฉุกเฉินหรือเกิดผลกระทบรุนแรง
ต่อความหลากหลายทางชีวภาพให้อำนาจอธิบดี
ในการประกาศใช้มาตรการป้องกัน ควบคุม หรือกำจัด
ทำลาย ได้ตามความจำเป็นและเหมาะสม รวมทั้งสามารถ
กำหนดมาตรการแก้ไข และฟื้นฟูผลกระทบ
รวมถึงการเยียวยาผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นได้

หมายเหตุ : คณะกรรมการ หมายถึง คณะกรรมการ
ความหลากหลายทางชีวภาพแห่งชาติ

กำหนดโทษทางแพ่งให้ชัดใช้ค่าสินไหมทดแทนในกรณี
ที่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อความหลากหลายทางชีวภาพ
ทรัพยากร เศรษฐกิจ สังคม ความมั่นคงทางอาหารต่อ
สุขภาพมนุษย์ที่เกิดจากชนิดพันธุ์ต่างถิ่น

การควบคุม กำกับดูแล ชนิดพันธุ์ต่างถิ่น

“ชนิดพันธุ์ต่างถิ่น” หมายความว่า ชนิดพันธุ์สิ่งมีชีวิตที่ไม่เคยปรากฏในถิ่นชีวภูมิศาสตร์หนึ่งมาก่อน แต่ได้ถูกนำเข้าหรือเข้ามาโดยวิธีใดๆ จากถิ่นอื่น ซึ่งอาจดำรงชีวิตอยู่และสามารถสืบพันธุ์ได้หรือไม่ ขึ้นอยู่กับความเหมาะสมของปัจจัยแวดล้อม และการปรับตัวของชนิดพันธุ์นั้น

**เมื่อกฎหมายนี้มีผลบังคับใช้
จะเป็นการยกกระดัมมติ ครม.**

เรื่อง มาตรการป้องกัน ควบคุม และกำจัดชนิดพันธุ์ต่างถิ่น

มติ ครม. เมื่อวันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2561

ซึ่งกำหนดหลักเกณฑ์การพิจารณาจัดกลุ่มทะเบียนชนิดพันธุ์ต่างถิ่น
ที่ควร **ป้องกัน ควบคุม และกำจัด** ของประเทศไทย

ทะเบียนรายการชนิดพันธุ์ต่างถิ่น ที่ควรป้องกัน ควบคุม และกำจัดของประเทศไทย

รายการที่ 1

ชนิดพันธุ์ต่างถิ่น
ที่รุกรานแล้ว

รายการที่ 2

ชนิดพันธุ์ต่างถิ่น
ที่มีแนวโน้มรุกราน

รายการที่ 3

ชนิดพันธุ์ต่างถิ่น
ที่มีประวัติว่ารุกรานแล้ว
ในประเทศอื่น
แต่ยังไม่รุกรานในประเทศไทย

รายการที่ 4

ชนิดพันธุ์ต่างถิ่น
ที่รุกรานที่ยังไม่เข้ามา
ในประเทศไทย

กรณีชนิดพันธุ์ต่างถิ่น
ที่มีประโยชน์ทางเศรษฐกิจ
จะต้องกำหนดมาตรการ
ป้องกัน ควบคุม และกำจัด
เป็นการเฉพาะด้วย

กลุ่มงานความมั่นคงทางชีวภาพ กองจัดการความหลากหลายทางชีวภาพ
สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

118/1 อาคารกปท 2 ถนนพหลโยธิน แขวงพญาไท กรุงเทพฯ 10400
โทรศัพท์ / โทรสาร 022656562 Email: biosafety.bmd@one.go.th

หมวด 7

ความรับผิดทางแพ่ง

ในกรณีที่ทำให้เกิดความเสียหาย
ต่อความหลากหลายทางชีวภาพ

ผู้ใดทำให้เกิดความเสียหาย

ต่อความหลากหลายทางชีวภาพ ทรัพยากร สัตว์ป่า สัตว์

หรือความมั่นคงทางอาหาร และ/หรือมีผลกระทบต่อสุขภาพมนุษย์
ที่เกิดจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมหรือชนิดพันธุ์ต่างถิ่น

ผู้นั้นต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทน

ไม่ว่าความเสียหายนั้น จะเกิดจากการกระทำโดยจงใจ
หรือประมาทเลินเล่อของบุคคลดังกล่าวหรือไม่ก็ตาม

กำหนดโทษทางแพ่ง

ในกรณีที่ทำให้เกิดความเสียหาย
ต่อความหลากหลายทางชีวภาพ
ทรัพยากร สัตว์ป่า สัตว์
หรือความมั่นคงทางอาหาร

และ/หรือมีผลกระทบต่อสุขภาพ
ของมนุษย์ที่เกิดจาก

ชนิดพันธุ์
ต่างถิ่น

สิ่งมีชีวิตดัดแปลง
พันธุกรรม (LMOs)

**ผู้นั้นต้องรับผิดชอบใช้
ค่าสินไหมทดแทน**

(ไม่ว่าจะกระทำโดยจงใจหรือประมาท)

1 ค่าใช้จ่ายที่รัฐได้จ่ายไป

- ✓ ในการกำจัด เคลื่อนย้ายสิ่งกีดขวางที่เกิดความเสียหาย
- ✓ ในการทำให้ทรัพยากรชีวภาพ และความหลากหลายทางชีวภาพกลับคืนสู่สภาพเดิม
- ✓ ในการช่วยเหลือบุคคลหรือทรัพยากรของบุคคลอื่นเนื่องจากความเสียหายนั้น

2 ค่าดำเนินงาน

ในการประเมินความเสียหาย /
ค่าใช้จ่ายในการเยียวยาผลกระทบ
ต่อทรัพยากรชีวภาพและ
ความหลากหลายทางชีวภาพ

**ค่าสินไหมทดแทน
หมายถึง**

3 ค่าใช้จ่ายในการดำเนินการ

เพื่อให้ได้รับค่าสินไหมทดแทน

4 มูลค่าของทรัพยากรชีวภาพ

และความหลากหลายทางชีวภาพ
ที่ต้องเสียหายหรือถูกใช้ไป
โดยไม่ลืกรักษาตามกฎหมาย

5 ค่าเสียหายที่เกิดจาก

การใช้งบประมาณของรัฐ
หรือจากแหล่งเงินทุนอื่น
เพื่อใช้ในการบำบัดฟื้นฟู
และบูรณะความเสียหาย
ของทรัพยากรชีวภาพ

6 ค่าเสียโอกาส >>>>>

ในการนำงบประมาณหรือเงินทุน
ไปลงทุนในโครงการอื่นของรัฐ
เพื่อสังคมโดยรวม

7 ค่าเสียหาย ต่อเนื่องอื่น ๆ

อันพึงจะเกิดในอนาคต

ส่วนที่ 1 โทษทางปกครอง

โทษปรับทางปกครอง ในกรณี

- ไม่รายงานความก้าวหน้าในการเข้าถึงและการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรชีวภาพ
- ครอบครองสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม (LMOs) ที่ไม่อยู่ในบัญชีปลดปล่อยสู่สิ่งแวดล้อมโดยไม่แจ้งการครอบครอง
- ดำเนินกิจกรรมเกี่ยวกับ LMOs ที่ไม่อยู่ในบัญชีปลดปล่อยสู่สิ่งแวดล้อม

หากไม่ชำระค่าปรับ :

หน่วยงานผู้รับผิดชอบ/สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีอำนาจฟ้องร้องศาลที่มีเขตอำนาจในคดีอาญาเพื่อบังคับชำระค่าปรับ

โทษทางปกครองอื่น

- นอกจากโทษปรับแล้ว ผู้ที่ฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย อาจได้รับการลงโทษทางปกครองอื่นร่วมด้วย ดังนี้
- ตำหนิ โดยเปิดเผยต่อสาธารณชน
 - สั่งให้ผู้ถูกลงโทษกระทำ หรืองดเว้นการกระทำ เพื่อป้องกันหรือแก้ไขไม่ให้เกิดการฝ่าฝืน หรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย

ส่วนที่ 2 โทษทางอาญา

ในกรณี ไม่ปฏิบัติตาม

- มาตรการคุ้มครอง ป้องกัน แก้ไข และฟื้นฟู ในเขตคุ้มครองความหลากหลายทางชีวภาพ
- มาตรการคุ้มครองและป้องกันผลกระทบ ต่อทรัพยากรชีวภาพคุ้มครอง
- มาตรการป้องกัน ควบคุม หรือกำจัดชนิดพันธุ์ต่างถิ่น
- มาตรการป้องกัน ควบคุม หรือกำจัด ทำลาย กรณีถูกเงินหรือมีผลกระทบรุนแรง

 จำคุก ไม่เกิน 5 ปี หรือปรับไม่เกิน 5 แสนบาท

ในกรณี ฝ่าฝืน

- ไม่ควบคุม และดูแล LMOs ในครอบครอง
- คำสั่งหยุดการใช้ LMOs ในสภาพควบคุม/ภาคสนาม
- คำสั่งยกเลิก LMOs ในบัญชีปลดปล่อยสู่สิ่งแวดล้อม
- คำสั่งห้ามบุคคลกระทำการ ที่เป็นการเพิ่มความรุนแรงของผลกระทบต่อความหลากหลายทางชีวภาพ

 จำคุก ไม่เกิน 3 ปี หรือปรับไม่เกิน 3 แสนบาท

ในกรณี ดำเนินกิจกรรมที่ไม่ได้รับอนุญาต ดังนี้

- เปลี่ยนแปลงวัตถุประสงค์การเข้าถึงหรือใช้ประโยชน์ทรัพยากรชีวภาพ
- ใช้ประโยชน์ทรัพยากรชีวภาพ เพื่อการค้าโดยไม่ได้รับอนุญาต

- ดำเนินกิจกรรมเกี่ยวกับ LMOs โดยไม่ได้รับอนุญาต
- ดำเนินกิจกรรมต้องห้าม โดยไม่ได้รับอนุญาต

 จำคุก ไม่เกิน 5 ปี หรือปรับ 5 หมื่น - 5 แสนบาท

คณะกรรมการเปรียบเทียบ

ทำหน้าที่พิจารณาเปรียบเทียบปรับ

ผู้แทนสำนักงานอัยการสูงสุด

ผู้แทนสำนักงานตำรวจแห่งชาติ

ผู้แทนกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ถาม-ตอบ

1. กฎหมายฉบับนี้มีที่มาอย่างไร ??

สืบเนื่องจากแผนการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่องความหลากหลายทางชีวภาพ ประเด็นปฏิรูปที่ 1 ปฏิรูปกลไกด้านความหลากหลายทางชีวภาพ กำหนดให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จัดทำกฎหมายว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพ เพื่อเป็นกฎหมายกลางสำหรับบริหารจัดการความหลากหลายทางชีวภาพ ของประเทศให้เป็นเอกภาพและครอบคลุมการส่งเสริมและสนับสนุนการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพ อย่างยั่งยืน สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในฐานะหน่วยงานกลางแห่งชาติ ของอนุสัญญาว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพ จึงได้จัดทำ (ร่าง) พระราชบัญญัติความหลากหลายทางชีวภาพ พ.ศ. โดยยึดผลประโยชน์ของประเทศเป็นหลักและคำนึงถึงพันธกรณีระหว่างประเทศด้านความหลากหลายทางชีวภาพ ทั้งที่ประเทศไทยได้เข้าร่วมแล้ว และที่อยู่ระหว่างพิจารณาเข้าร่วม รวมทั้งเพื่อเป็นการรองรับการพัฒนาประเทศ โดยเฉพาะ การพัฒนาเศรษฐกิจฐานชีวภาพ (Bio economy)

2. กฎหมายฉบับนี้มีเป้าหมาย และมีความเข้าซ้อนกับกฎหมาย ที่เกี่ยวกับทรัพยากรชีวภาพอื่น ๆ หรือไม่ ??

(ร่าง) พระราชบัญญัติฯ มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อเป็นการยกระดับ เสริม หรือเติมเต็มช่องว่างของการบังคับใช้กฎหมายเฉพาะ ที่มีอยู่ในปัจจุบัน และเป็นกลไกสำคัญที่จะนำไปสู่การบูรณาการความหลากหลายทางชีวภาพเข้าสู่นโยบายของภาคส่วนต่าง ๆ รวมทั้งส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560

(ร่าง) พระราชบัญญัติฯ มีสาระสำคัญครอบคลุมการส่งเสริมการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพ อย่างยั่งยืน การเสริมสร้างสมรรถนะและแรงจูงใจ รวมทั้งสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนและชุมชนท้องถิ่นในการอนุรักษ์ และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน การแบ่งปันผลประโยชน์อย่างยุติธรรมและเท่าเทียม การป้องกันและ ลดผลกระทบต่อความหลากหลายทางชีวภาพ ทั้งจากชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่รุกรานและสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม (Living Modified Organisms: LMOs) ตลอดจนการป้องกัน เยียวยา หรือแก้ไขในกรณีที่เกิดผลกระทบต่อความหลากหลายทางชีวภาพ ของประเทศ ซึ่งประชาชนจะได้รับความคุ้มครองจากผลกระทบและมีสิทธิ์ได้รับการชดเชยกรณีที่เกิดความเสียหายจาก LMOs และในฐานะที่ประชาชนเป็นผู้ดูแล ครอบครองทรัพยากรชีวภาพจะมีสิทธิ์ได้รับประโยชน์จากการแบ่งปันผลประโยชน์ อย่างยุติธรรมและเท่าเทียมจากทรัพยากรชีวภาพที่มีแหล่งกำเนิดในพื้นที่นั้น ๆ รวมถึงจะได้รับการคุ้มครองภูมิปัญญาที่เกี่ยวข้อง กับการใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอีกด้วย

(ร่าง) พระราชบัญญัตินี้จะเป็นการเสริม หรือ เติมเต็มช่องว่างของการบังคับใช้กฎหมายเฉพาะที่มีอยู่ในปัจจุบัน โดยจะสอดคล้องและไม่ซ้ำซ้อนกับกฎหมายอื่น ทั้งการกำหนดแผนการพัฒนาที่จะคำนึงถึงความสอดคล้องกับนโยบายยุทธศาสตร์ และแผนระดับชาติที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนความตกลงระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้อง รวมถึงการกำหนดมาตรฐาน มาตรการ หรือหลักเกณฑ์กลางด้านความหลากหลายทางชีวภาพของประเทศอย่างเป็นเอกภาพ และจะนำมาตรการหรือหลักเกณฑ์ ที่กฎหมายเฉพาะอื่นกำหนดไว้แล้ว รวมถึงมาตรฐานสากลอื่นใด มาปรับใช้เป็นฐานและเป็นแนวทางในการบูรณาการการดำเนินงาน ด้านความหลากหลายทางชีวภาพเข้าสู่นโยบายของภาคส่วนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

ถาม-ตอบ

3. กฎหมายนี้มีกลไกการบังคับใช้อย่างไร และใช้กับหน่วยงานใดบ้าง ??

กฎหมายนี้กำหนดให้นายกรัฐมนตรีมีอำนาจประกาศกำหนดให้หน่วยงานของรัฐตามที่คณะรัฐมนตรีได้มีมติให้กำหนดขึ้นโดยคำแนะนำของคณะกรรมการ เป็นหน่วยงานผู้รับผิดชอบและมีหน้าที่และอำนาจในการดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้ โดยการกำหนดหน่วยงานผู้รับผิดชอบต้องคำนึงถึงความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน ความเกี่ยวข้อง กับทรัพยากรชีวภาพ ความสัมพันธ์กับภารกิจหลัก

หน่วยงานที่อยู่ภายใต้กฎหมายฉบับนี้ ได้แก่ หน่วยงานของรัฐ (ส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค ส่วนท้องถิ่น) องค์การมหาชน ที่มีการกิจเกี่ยวข้องกับความหลากหลายทางชีวภาพ ทั้ง พืช สัตว์ และจุลินทรีย์

หน่วยงานผู้รับผิดชอบจะต้องรายงานการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้และการดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจ ในการบริหารจัดการความหลากหลายทางชีวภาพให้สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทราบเพื่อรวบรวมเป็นข้อมูลกลางของประเทศ

กฎหมายนี้กำหนดให้มีการจัดทำแผนจัดการความหลากหลายทางชีวภาพทุก 5 ปี เพื่อให้การบริหารจัดการ ความหลากหลายทางชีวภาพ ในภาพรวมของประเทศมีความสมดุลและยั่งยืน โดยมีคณะกรรมการความหลากหลายทางชีวภาพแห่งชาติ ที่มีนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน ทำหน้าที่เสนอแนะแนวทาง นโยบาย มาตรการ และแผนจัดการความหลากหลายทางชีวภาพ ของประเทศ มาตรการจูงใจเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน กำหนดหลักเกณฑ์ สำหรับการอนุรักษ์ การเข้าถึง การใช้ประโยชน์และการแบ่งปันผลประโยชน์จากทรัพยากรชีวภาพ การควบคุมผลกระทบ ต่อความหลากหลายทางชีวภาพ การติดตามตรวจสอบ การป้องกัน แก้ไข และเยียวยาในกรณีที่เกิดความเสี่ยงต่อความหลากหลาย ทางชีวภาพ รวมถึงการเสนอแนะเพื่อกำหนดภารกิจให้แก่หน่วยงานผู้รับผิดชอบ และการพิจารณาระงับข้อพิพาทกรณีที่เกิดปัญหา ระหว่างหน่วยงานของรัฐ

4. หน่วยงานของรัฐหรือภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง จะต้องเตรียมการรองรับกฎหมายฉบับนี้อย่างไรบ้าง ??

กำหนดกลไกโดยให้มีการประกาศกำหนดให้หน่วยงานที่มีความเกี่ยวข้องหรือมีภารกิจหลักเกี่ยวกับทรัพยากรชีวภาพ และมีความเชี่ยวชาญเฉพาะ เป็นหน่วยงานผู้รับผิดชอบมีหน้าที่และอำนาจในการดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้ รวมทั้ง องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) ที่เป็นหน่วยงานขับเคลื่อนการดำเนินงานในระดับพื้นที่โดยกระบวนการมีส่วนร่วมของ ประชาชนและชุมชนท้องถิ่น มีหน้าที่ต้องดำเนินการตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายนี้ เช่น การจัดทำบัญชีทรัพยากรชีวภาพ ในระดับท้องถิ่น โดย อปท. ที่มีพื้นที่รับผิดชอบส่งมายังสำนักงานนโยบายฯ เพื่อใช้ประกอบการจัดทำข้อมูลบัญชีทรัพยากรชีวภาพ ของประเทศ และมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนจัดการความหลากหลายทางชีวภาพของประเทศ ทุก 5 ปี เพื่อเป็นแนวทาง ในการจัดการความหลากหลายทางชีวภาพในภาพรวมของประเทศ เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม หน่วยงานของรัฐหรือชุมชนท้องถิ่นสามารถเตรียมความพร้อมหรือริเริ่มการดำเนินการตามกฎหมายฉบับนี้ เป็นการล่วงหน้าได้ เช่น การจัดทำข้อมูลบัญชีทรัพยากรชีวภาพและภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชน การสร้างความตระหนักและสร้างแรงจูงใจ แก่ประชาชนและชุมชนท้องถิ่นให้เข้ามามีส่วนร่วมในการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพในพื้นที่ของตนอย่างยั่งยืน เป็นต้น

ทั้งนี้ หากหน่วยงานของรัฐหรือชุมชนท้องถิ่นได้ดำเนินการเพื่อเตรียมความพร้อมไปก่อนแล้ว เมื่อกฎหมายนี้มีผลบังคับใช้ และคณะกรรมการความหลากหลายทางชีวภาพแห่งชาติได้มีการกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการดำเนินการตามกฎหมายนี้ หน่วยงานของรัฐที่มีการดำเนินงานแล้ว สามารถพิจารณาทบทวนการดำเนินงานให้มีความสอดคล้องตามหลักเกณฑ์ และวิธีการดำเนินการดังกล่าวได้

บรรณาธิการ
ภาณุวัตร กมุทชาติ

เรียบเรียงข้อมูล

ดลัด เล็นทอง	ปัทิตตา อ้นชวาวนา
วรารภรณ์ นุรีรักษ์	มานิลา บุญตา
ศศิธร ศรีสุรักษ์	พวงศัวรุตม์ ชีระวัฒน์

กลุ่มงานความมั่นคงทางชีวภาพ
กองจัดการความหลากหลายทางชีวภาพ
สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
โทรศัพท์/โทรสาร 022656562
Email : biosafety.bmd@onep.go.th
ออกแบบและจัดพิมพ์ บริษัท บ้านช่างคิด จำกัด

